

ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ МАЙНА КОРПОРАЦІЙ

*Хайлова Т.В.,
к.н.держ.упр., доцент*

Необхідною передумовою здійснення господарської діяльності корпорацій є майно, використовуване у процесі цієї діяльності.

У ст. 123 глави 12 Господарського кодексу України закріплені загальні положення про правовий режим майна об'єднань підприємств, але без урахування особливостей кожного виду об'єднання [1]. Формування майна, його використання і розпорядження їм у корпорації має ряд особливостей.

Велика частина положень про майно корпорацій знаходяться в установчих документах, що не зовсім вірно. При цьому зміст відповідних положень установчих документів значно відрізняється як у державних (комунальних) та господарських корпорацій, так і в установчих документах корпорацій одного виду. Як правило, це положення установчих документів щодо таких питань правового режиму майна, як: 1) порядок формування майна корпорації; 2) умови і порядок внесення учасниками корпорації майнових внесків; 3) розміри та види внесків учасників в майно корпорацій; 4) права на майно і межі розпорядження ним; 5) порядок розподілу майна, яке залишається після ліквідації корпорації.

Наслідком цього є те, що майнові відносини, які виникають при реалізації майнових прав в процесі створення і в подальшій діяльності корпорацій в Україні, складаються сьогодні достатньо складно.

У науковій літературі питання правового режиму майна об'єднань підприємств розглядалися в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема таких, як: В.В. Лаптев, В.К. Мамутов, Н.О. Саніахметова, С.М. Грудницька,

Хайлова Т.В. Питання правового режиму майна корпорацій [Текст]. Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 вересня 2018 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2018. С. 254—256.

Б.В. Деревянко та інших, проте спеціальні дослідження таких питань стосовно корпорацій відсутні.

Конкретизацію правового режиму майна корпорацій можна здійснити шляхом деталізації змісту елементів такого режиму з урахуванням видів корпорацій. Корпорація є відносно «м'якою» формою об'єднання підприємств. А тому його учасник у випадку входження має право: добровільно вийти з об'єднання на умовах і в порядку, визначених установчими документами; бути членом іншого об'єднання, якщо законом, засновницьким (установчим) договором не передбачено інше; одержувати частину прибутку; може мати інші права, у т.ч. і майнові [2, с. 312].

З урахуванням загальних положень законодавства та наукової літератури про правовий режим майна у сфері господарювання стосовно корпорацій слід звернути увагу на такі елементи правового режиму майна цих суб'єктів, як: порядок формування корпорації; умови і порядок внесення учасниками корпорації майнових внесків; розмір і вид внесків учасників в майно корпорації; права на майно і межі розпорядження ним; порядок розподілу майна, яке залишається після ліквідації корпорації – щодо державних, господарських корпорацій, а також в разі добровільного виходу учасника – щодо господарських корпорацій, оскільки права підприємців-учасників державних корпорацій обмежені (ч. 3 ст. 121 ГК України) [1]. Названі елементи правового режиму майна стосовно корпорацій підтверджуються українськими вченими на прикладі сфери освіти. Так, у випадку утворення об'єднання вищих навчальних закладів (на сьогодні, закладів вищої освіти) між учасниками об'єктивно постають питання, пов'язані із керівництвом ним. У першу чергу кожного з власників майна реорганізованого невеликого ВНЗ (зараз – ЗВО) цікавлять питання «хто буде здійснювати управління?», «хто буде вирішувати долю майна, у тому числі і їхнього?», «як можна захистити інтереси невеликих ВНЗ?» [3, с. 289]. Виходячи з вищевказаного та змісту ст. 123, ст.ст. 136-137

Хайлова Т.В. Питання правового режиму майна корпорацій [Текст]. Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 вересня 2018 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2018. С. 254—256.

ГК України доцільно розробити загальні положення щодо правового режиму майна корпорацій всіх видів і доповнити ними ст. 123 глави 12 ГК України. А також можна надати можливість конкретизації правового режиму майна корпорацій як господарських об'єднань за різними напрямками на законодавчому рівні. Це буде позитивно впливати на реалізацію ними і учасниками таких об'єднань своїх майнових прав та інтересів.

Література

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
2. Господарське право: Навч. посібник у схемах і таблицях / За заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Шелухіна М.Л. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 616 с.
3. Дерев'янко Б.В. Забезпечення прав власників майна приватних ВНЗ при їх реорганізації. *Форум права*. 2010. № 4. С. 286—291 [Електронний ресурс].
Режим доступу:
http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/6629/1/FP_index.htm_2010_4_45.pdf